

Dypfryst

Det var varmt og hyggelig i stuen. Gardinene var trukket for, de to bordlampene var tent – hennes egen og den andre ved siden av den tomme stolen rett overfor henne. På buffeten bak henne sto det to høye glass, soda og whisky, pluss en skål med blanke isterninger.

Mary Maloney ventet på at mannen skulle komme hjem fra arbeidet.

Nå og da kikket hun opp på klokken, men hun gjorde det ikke fordi hun var nervøs. Hun bare så på den for å glede seg over at nå var det et minutt mindre til mannen skulle komme hjem. Alt hun gjorde, var preget av ro og inderlig tilfredshet. Det var noe vakkert og harmonisk over hennes holdning der hun satt bøyd over sytøyet sitt. Huden hennes – for hun var i sjetten måned – hadde en liksom gjennomsiktig skjønnhet. Munnen var myk og vakker i linjene, og øynene som lyste av sinnsro og glede, virket større og mørkere enn før.

Da klokken viste ti på fem, begynte hun å lytte, og kort etter, punktlig som alltid, hørte hun lyden av hjul på den singelstrødde veien utenfor. Så ble bildøren slått igjen, det hørtes skritt forbi vinduet og lyden av en nøkkel som ble vridd om i låsen. Hun la sytøyet til side, reiste seg og gikk mot ham for å kysse ham idet han kom inn.

«Morn, skatten min», sa hun.

«Morn», svarte han.

Hun tok jakken hans og hengte den inn i skapet. Så gikk hun bort til buffeten og laget i stand to pjoitere, en temmelig sterk til ham, svak til seg selv. Etter det satte hun seg på den vante plassen igjen med sytøyet i fanget, og nå hadde hun ham rett overfor seg i den andre stolen. Han satt og holdt det høye glasset med begge hender og rystet litt på det, så isbitene skvulpet rundt med en svak, singlende lyd.

For henne var dette et av dagens høydepunkter. Hun visste at han ikke brydde seg om å si noe særlig før han hadde fått i seg den første drinken, og hun var tilfreds

med å sitte ganske stille og nyte hans selskap etter de lange, ensomme timene. Hun følte det som en nytelse bare å ha ham i nærheten.

Hun frydet seg over å kjenne den varmen han utstrålte. Når hun satt slik alene sammen med ham, nøt hun hans varmende nærvær som en soltilbeder gleder seg over lyset og varmen fra solen. Hun frydet seg over måten han kom inn av døren på, og måten han gikk over gulvet med lange, rolige skritt. Hun elsket det innadvendte, fjerne uttrykket i øynene hans når han så på henne, den rare munnen hans, og først og fremst elsket hun ham fordi han aldri sa noe om hvor trett han var, men bare satt stille for seg selv til whiskyen hadde gjort det av med den verste trettheten.

«Er du trett, elskede?»

«Ja», svarte han. «Jeg er trett». Og med det samme han hadde sagt det, gjorde han noe som lignet ham svært lite. Han løftet glasset og tømte det i ett drag, enda det var halvfullt, ja mer enn halvfullt. Hun så ikke på ham akkurat da, men hun visste hva han hadde gjort, for hun hørte hvordan isbitene dunket mot bunnen av det tomme glasset da han senket armen. Et øyeblikk satt han ganske stille og lente seg frem i stolen. Så reiste han seg og gikk bort til buffeten for å blande seg en pjoletter til.

«La meg gjøre det», sa hun og spratt opp av stolen.

«Hold deg i ro», svarte han.

Da han hadde satt seg igjen, la hun merke til at den nye pjoletteren hans var mørkebrun av whisky.

«Skal jeg hente tøflene dine, kjæreste?»

«Nei».

Hun holdt øye med ham mens han nippet til den mørkebrune pjoletteren, som det dannet seg små oljeaktige virvler i fordi den var så sterk.

«Jeg synes det er aldeles forferdelig», sa hun, «at du som har vært så lenge i politiet, skal behøve å trave rundt hele dagen».

Han svarte ikke, og hun bøyde seg over sytøyet igjen. Men hver gang han førte glasset til munnen, hørte hun isbitene single mot kanten.

«Har du lyst på litt ost?» sa hun. «Det er jo torsdag, så jeg har ikke laget middag til oss».

«Nei», sa han.

«Men hvis du er for trett til å spise ute», fortsatte hun, «er det ikke for sent å lage i stand noe. Det er både kjøtt og andre gode ting i kjøleskapet, og du kan få maten her inne, så du behøver ikke å gå så meget som et skritt».

Hun så på ham, hun ventet – på et svar, et smil eller et lite nikk, men han rørte seg overhodet ikke.

«I hvert fall», fortsatte hun, «går jeg ut og henter litt ost og kjeks til deg nå».

«Jeg vil ikke ha noe», sa han.

Hun rørte urolig på seg og stirret på ham med store, forundrede øyne. «Du kan skjønne du må ha noe å spise. Jeg kan lage i stand et eller annet i en fart. Hva sier du til lammekoteletter? Eller skinke? Bare si hva du vil ha. Hele fryseren er full av mat».

«Jeg vil ikke ha noe», sa han igjen.

«Men skatten min da! Du kan da skjønne du må spise. Nå går jeg i det minste ut og lager i stand noe, og så kan du gjøre som du vil – enten du vil ha det eller ikke».

Hun reiste seg og la sytøyet på bordet ved siden av lampen.

«Ikke gå», sa han. «Bli sittende, er du snill. Bare et minutt». Først da begynte hun å bli redd.

«Sett deg, sier jeg», ropte han.

Langsomt lot hun seg synke ned i stolen igjen. Hele tiden så hun på ham med store, forvirrede øyne. Han hadde tømt det andre glasset nå og satt og stirret ned i det mens han rynket pannen.

«Hør på meg», sa han. «Jeg har noe å fortelle deg».

«Hva er det, kjæreste? Er det noe i veien?»

Han satt fullstendig ubevegelig med hodet bøyd. Lyset fra lampen ved siden av ham skinte på den øverste delen av ansiktet hans. Munnen og haken lå i mørke. Hun la merke til at det dirret i en liten muskel ved siden av det venstre øyet.

«Jeg er redd du kommer til å få litt av et sjokk», sa han, «men jeg har tenkt over sakene en god stund, og jeg er kommet til det resultat at jeg like godt får gi deg rene ord for pengene. Jeg håper at du ikke blir rasende på meg».

Og så fortalte han henne det. Det tok ikke lang tid, høyden tre, fire minutter, og hun satt ganske stille hele tiden og stirret på ham, skrekkslagen og lamslått, mens hvert ord førte ham lenger og lenger bort fra henne.

«Det er det hele», sluttet han. «Jeg burde kanskje ha valgt en annen tid, og kanskje jeg burde ha fortalt deg det på en annen måte, men jeg visste ikke hvordan. Du skal selvfølgelig få det du trenger av penger, og jeg håper at det hele kan ordnes i fred og fordragelighet. Det ville sikkert skade meg i mitt arbeid, hvis det skulle bli bråk».

Hennes første tanke var å avvise det hele, nekte å tro på det. Det falt henne til og med inn at kanskje han overhodet ikke hadde sagt det. Kanskje det var noe hun hadde innbilt seg. Hvis hun bare fortsatte med sitt arbeid og lot som om hun ikke hadde hørt på ham, ville hun kanskje oppdage at det hele i grunnen ikke hadde hendt. Når hun våknet igjen – eller hva hun skulle si – ville alt være som før.

«Na skal jeg gå ut og lage i stand middagen», greide hun å hviske, og denne gangen lot han henne gå.

Mens hun gikk mot døren, var det som om hun ikke kjente at føttene rørte ved gulvet. Hun følte overhodet ingenting – bortsett fra en svak kvalme og en viss trang til å spy. Hun gikk som en automat – ned i kjelleren, bort til bryteren og videre til fryseren. Automatisk stakk hun hånden ned i boksen og grep det første hun fikk tak i.

Hun løftet det ut og så på det. Det var innpakket, og hun tok av papiret og så på det igjen.

Det var en lammestek.

All right. Så fikk de ta lammestek til middag. Hun tok steken med seg opp, holdt begge hender rundt det tynne lårbenet. Idet hun gikk forbi stuedøren, så hun ham stå borte ved vinduet med ryggen til, og hun stanset.

«Du behøver ikke å lage middag til meg», sa han uten å snu seg. «Jeg skal ut».

Dermed gikk hun bort til ham, og uten å betenke seg et øyeblikk løftet hun den stivfrosne steken høyt opp i luften og lot den smelle mot bakhodet hans så hardt hun bare kunne.

Hun kunne like godt ha slått ham med en jernkølle.

Hun tok et skritt tilbake, og det rare var at han ble stående og svaie frem og tilbake i minst, fire, fem sekunder. Så falt han så lang han var.

Det voldsomme støtet og bordet som veltet idet han falt, vekket henne av den dvaletilstand hun hadde befunnet seg i. Langsomt kom hun til seg selv. Hun grøsset litt og følte seg rar og uvel. En stund ble hun stående og se på mannen, fremdeles med lammesteken i hånden.

All right, sa hun til seg selv. Så har jeg altså drept ham.

Det var rent rart så klar hun plutselig følte seg. Hun begynte å tenke lynende fort. Hun var gift med en politimann, så hun visste godt hvilken straff hun ville få. Det var vel og bra. Det spilte ingen rolle for henne. Det ville bare føles som en lettelse. Men barnet da? Hva bestemte loven når personen som hadde begått mordet, var gravid? Ble både mor og barn henrettet? Eller utsatte de henrettelsen til tiende måned? Hun visste det ikke, og hun ville ikke ta noen sjanser.

Hun tok med seg steken ut på kjøkkenet, la den i pannen, skrudde på stekovnen og satte den inn. Så vasket hun hendene og gikk opp på soveværelset. Hun

satte seg foran speilet, stelte håret, sminket leppene, pudret seg. Hun forsøkte å smile. Det gikk ikke så bra. Hun forsøkte en gang til.

«Morn, Sam», sa hun høyt og muntert. Stemmen hørtes også litt underlig.

«Jeg skulle ha noen poteter, takk, og sa en boks erter».

Det var bedre. Både smilet og stemmen virket naturligere nå. Hun øvet seg flere ganger. Så gikk hun nedenunder, tok kåpen sin, gikk ut bakdøren, gjennom haven, ut på gaten.

Klokken var ikke seks ennå, og kolonialbutikken var åpen.

«Morn Sam», sa hun med et muntert smil som mannen bak disken besvarte.

«God aften, fru Maloney».

«Jeg skulle ha noen poteter, takk, og så en boks erter». Mannen snudde seg og tok en boks erter ned fra hyllen.

«Patrick var så trett da han kom hjem at vi bestemte oss til å spise hjemme i aften», sa hun. «Ellers pleier vi jo å ga ut hver torsdag, og det er grunnen til at jeg ikke eier grønnsaker i huset».

«Jeg har fint kjøtt også, fru Maloney».

«Jeg har kjøtt, takk. Jeg hadde den nydeligste lammestek i fryseren».

«Åja».

«Det er visst ikke riktig å steke den uten å tine den opp først, men jeg tar sjansen. Tror De det går bra?»

«Personlig», sa mannen bak disken, «tror jeg ikke det spiller noen rolle. Og så var det poteter. Hvor meget vil De ha?»

«La meg få et par kilo».

«Var det noe mer?» Mannen bak disken la hodet på skakke og smilte til henne. «De kan ikke servere bare lammestek. Han skal vel ha dessert også».

«Ja, det skal han vel ... Hva ville De foreslå?»

Mannen så seg rundt. «Hva sier De til et stykke av den ostekaken? Det vet jeg jo at han liker».

«Ja, la meg få det», sa hun. «Det er det beste han vet».

Og da alt sammen var pakket inn og hun hadde betalt, smilte hun sitt blideste smil og sa: «Mange takk, Sam. God aften».

«God aften, fru Maloney. Og takk skal De ha».

Og det hun gjorde nå, sa hun til seg selv da hun småløp hjemover, var rett og slett å skynde seg hjem til mannen, som ventet på middagen. Hun måtte gjøre seg virkelig flid med den, for han var jo så trett, stakkar. Og hvis det var noe i huset som virket usedvanlig eller tragisk eller uhyggelig, så ville hun naturligvis få et ordentlig sjokk og bli fra seg av sorg og gru. Ikke slik å forstå at hun ventet å oppdage noe usedvanlig. Hun var jo bare på vei hjem med den maten hun hadde kjøpt. Fru Patrick Maloney var på vei hjem for å stelle i stand middag til mannen sin.

Slik skal det gjøres, sa hun til seg selv. Alt må være så enkelt og naturlig som mulig, så jeg overhodet ikke behøver å forstille meg.

Følgelig nynet hun litt for seg selv da hun åpnet kjøkkendøren. Ja, hun smilte til og med.

«Patrick!» ropte hun. «Her har du meg igjen».

Hun la pakkene på bordet og gikk inn i stuen. Og da hun så ham ligge der med bena i en merkelig forvridt stilling og den ene armen under seg, føltes det virkelig som et sjokk. Hele hennes gamle kjærlighet og lengsel våknet, og hun løp bort til ham, knelte ved siden av ham og begynte å storgråte. Det var så enkelt så. Hun behøvde ikke å spille komedie.

Litt etter reiste hun seg og gikk bort til telefonen. Hun kunne nummeret til politistasjonen utenat, og da mannen i den andre enden av tråden svarte, ropte hun: «Kom fort! Patrick er død!»

«Hvem er det som ringer?»

«Fru Maloney. Fru Patrick Maloney».

«Er Patrick Maloney død?»

«Jeg tror det», hulket hun. «Han ligger på gulvet, og jeg tror han er død».

«Kommer med en gang», sa mannen.

Bare noen minutter senere stanset en bil utenfor huset, og hun åpnet døren for de to politimennene. Hun kjente dem begge – hun kjente nesten alle politifolkene i distriktet – og hun kastet seg i armene på Jack Noonan og hulket hysterisk. Han anbrakte henne forsiktig i en stol og gikk bort til den andre politimannen, O'Malley, som knelte ved siden av liket.

«Er han død?» ropte hun.

«Ja, det ser slik ut. Hva var det som hendte?»

Ganske kort fortalte hun dem hvordan hun var gått ut for å gjøre innkjøp og hvordan hun hadde funnet ham da hun kom tilbake. Mens hun snakket, gråt og snakket, oppdaget Noonan en liten flekk med størknet blod i den døde's hår. Han viste det til O'Malley, som reiste seg med en gang og skyndte seg bort til telefonen.

Snart etter var huset fullt av folk. Først kom en lege, så to detektiver – den ene kjente hun av navn – og litt senere en fotograf som tok bilder, og en fingeravtrykkekspert. Alle samlet seg rundt liket og hvisket og mumlet, og detektivene spurte henne ut om en masse forskjellige ting. Men de var svært hyggelige mot henne. På ny fortalte hun hele historien – fra begynnelsen til slutt – om hvordan Patrick var kommet hjem, og at hun hadde sittet og sydd.

Hun fortalte hvor trett han hadde vært, så trett at han ikke brydde seg om å gå ut til middag. Hun fortalte hvordan hun hadde satt steken i ovnen – «den står i ovnen nå» – og hvordan hun var gått ut for å kjøpe grønnsaker, og at hun hadde funnet ham liggende på gulvet da hun kom tilbake fra butikken.

«Hvilken butikk?» spurte en av detektivene.

Hun besvarte spørsmålet, og han skyndte seg å hviske noe til den andre detektiven, som skyndte seg ut av døren.

Et kvarter etter kom han tilbake. Først trakk han frem notisboken sin, og så hørte hun igjen hvordan de hvasket og mumlet: «... oppførte seg helt som ellers ... virket blid og fornøyd ... god middag ... erter ... ostekake ... utenkelig at hun ...»

Så gikk doktoren og fotografen, og kort etter kom to menn med en bære og hentet liket. Så gikk fingeravtrykkeksperter også, men de to detektivene ble igjen sammen med de to politimennene som var kommet først. De var ualminnelig hyggelige mot henne, og Jack Noonan spurte om hun ikke ville foretrekke å tilbringe resten av kvelden og natten et annet sted, hos søsteren for eksempel, eller hjemme hos ham. De hadde god plass, så det var ingen sak.

Nei, sa hun. Hun orket ikke å bevege seg så meget som en meter. Hadde de noe imot at hun ble hvor hun var til hun følte seg litt bedre? Akkurat i øyeblikket følte hun seg faktisk ikke helt vel. Nei, hun gjorde ikke det.

Men var det ikke bedre at hun gikk og la seg, foreslo Jack Noonan.

Nei, sa hun. Helst av alt ville hun bli sittende stille i den samme stolen. Så fikk hun se hvordan hun følte seg om en stund.

Altså lot de henne sitte der, mens de fortsatte å ransake huset. Nå og da spurte en av detektivene henne om et eller annet. Av og til sa Jack Noonan et par ord til henne idet han gikk forbi. Han fortalte henne blant annet at mannen var drept av et slag i bakhodet. Alt tydet på at morderen hadde brukt en stump gjenstand, sannsynligvis av jern. Nå lette de etter mordvåpenet.

Morderen kunne ha tatt det med seg, men det var også tenkelig at han hadde slengt det fra seg et sted i huset.

«Det er den gamle historien», sa han. «Finn våpenet, og mannen sitter i saksen».

Senere kom en av detektivene og satte seg ved siden av henne. Visste hun om noe i huset, spurte han, som kunne ha vært brukt til våpen? Kunne hun tenke seg å ta en runde gjennom værelsene og se om hun savnet noe – en stor skiftenøkkel for eksempel eller en tung metallvase.

De eide ingen vase av den sorten, sa hun.

«Enn en tung skiftenøkkel, da?»

Hun trodde ikke de hadde det heller. Men de kunne jo se etter i garasjen. Ransakingen fortsatte. Hun visste at haven også var full av politifolk. Hun hørte skrittene deres utenfor, og av og til så hun en lysstråle fra en lommelykt gjennom en sprekke i gardinene. Det begynte å bli temmelig sent. Klokken var nesten ni, sa hun. De fire mennene som ransaket huset, lot til å være temmelig trette og nokså lei av det hele. «Jack», sa hun neste gang Jack Noonan kom forbi, «har du noe imot å gi meg en drink?»

«Neida. Hva vil du ha? Litt av denne whiskyen her?»

«Ja takk. Men bare litt. Jeg tror det kunne smake godt med en liten drink nå».

Han rakte henne glasset.

«Forsyn deg selv», sa hun. «Du må jo være trett. Bare ta. Du fortjener virkelig en drink så hyggelig som du har vært mot meg».

«Tja», sa han. «Jeg har ikke lov til å drikke når jeg er i tjeneste, men en dråpe kan jo ikke skade».

Etterhånden kom de andre også innom, og hun overtalte dem til å ta en drink. De sto rundt henne med glass i hendene, tydeligvis litt pinlig berørt av hennes

nærvær. De forsøkte å trøste henne, men det var ikke lett for dem å finne ord.

Noonan ruslet ut på kjøkkenet, men kom fort tilbake og sa: «Fru Maloney. Vet du at stekeovnen står på fremdeles og at steken står i ovnen?»

«Gid, ja, det gjør den jo!» ropte hun forskrekket.

«Er det ikke best at jeg slår den av, tro?»

«Jo, gjør det, er du snill. Mange takk».

Da han kom inn igjen, så hun opp på ham med store, mørke tårefylte øyne.

«Jack», sa hun.

«Ja?»

«Vil du gjøre meg en tjeneste – du og de andre her?»

«Hvis vi kan så».

«Saken er den», sa hun, «at nå er dere jo her – du og de andre, og dere var Patricks gode venner alle sammen. Dere har arbeidet i mange timer, og dere er sikkert forferdelig sultne. Det er jo sent på kvelden alt. Jeg vet at Patrick, fred være med ham, aldri ville tilgi meg hvis jeg ikke viste alminnelig gjestfrihet, og nå vil jeg be dere om å spise opp den lille lammesteken. Den er sikkert ferdig».

«Nei, det går da ikke an», sa Noonan.

«Jo, vær så snill og gjør det», ba hun. «Spis den opp. Selv orker jeg naturligvis ikke noe. Jeg kunne ikke tenke meg å spise noe som jeg hadde i huset, mens han også var her. Men det er jo annerledes for dere. Dere ville gjøre meg en tjeneste hvis dere ville spise den. Så kan dere arbeide videre etterpå».

Det var ikke lett å overtale de fire politimennene, men de var sultne, og omsider ruslet de ut på kjøkkenet. Fru Maloney ble sittende hvor hun var, men de hadde latt døren stå åpen etter seg, så hun kunne høre hva de snakket om, selv om stemmene av og til ble nokså utydelige fordi de hadde munnen full av mat.

«Litt mer, Charlie?»

«Nei, vi får da la det være litt igjen».

«Hun ba oss jo om å spise hele steken. Hun sa at vi ville gjøre henne en tjeneste, hvis vi gjorde kål på den».

«All right. Gi meg litt mer da».

«Fyren som dro til Patrick, må ha brukt en kjempesvær klubbe», sa en av de andre. «Doktoren sa at skallen hans så ut som han hadde fått et slag av en storslegge».

«Nettopp derfor burde det være lett å finne den».

«Ja, det mener jeg også».

«Den som har gjort det, kan jo ikke bli gående rundt med en slik ting særlig lenge».

En av dem rapte.

«Personlig tror jeg at den finnes her i huset – eller i haven».

«Ja, det tror jeg også. Den ligger sannsynligvis rett for nesen på oss. Hva mener du, Jack?»

Inne i stuen begynte fru Maloney å fnise for seg selv.

Roald Dahl